

PROGRAM MEZINÁRODNÍ KONFERENCE

HUMAN ENHANCEMENT

Je zdokonalování člověka správné? Etická a právní úskalí při tvorbě dokonalého člověka.

15. května 2014, Praha

13.30 - PREZENTACE ÚČASTNÍKŮ

14.00 OFICIÁLNÍ ZAHÁJENÍ

14.15 CO JE TO „ENHANCEMENT“? Stručný úvod k obsáhlému problému...

Tomáš Doležal, David Černý

Ústav státu a práva AV ČR, 1. LF UK v Praze

Úvodní slovo se zaměří na krátké shrnutí problematiky lidského „enhancementu“, zdokonalování lidské bytosti a morálních otázek, které se v souvislosti s moderními technologiemi majícími možnost modifikovat samu podstatu lidství objevují.

14.35 THE BEST OPTION FOR MORAL BIOENHANCEMENT

Vojin Rakić

Center for the Study of Bioethics, Institute for Philosophy and Social Theory University of Belgrade

The following three arguments against moral bioenhancement are essential: moral bioenhancement is ineffective and/or unsafe, moral bioenhancement is not genuine moral enhancement and moral bioenhancement implicates the state in a controversial manner. I

will take issue with all three arguments, showing that we can make room for medication as moral enhancement interventions, that our free decision whether to take such medication warrants the moral genuineness of such interventions, while the state is implicated in a controversial manner only if it prescribes moral bioenhancement. Hence, the type of moral bioenhancement I propose is voluntary moral bioenhancement. I will briefly discuss this type of enhancement.

15.15 DISKUSE

15.30 ETIKA BIOTECHNOLOGICKÉHO GENETICKÉHO VYLEPŠOVANIA ČLOVEKA

Peter Sýkora

Centrum pre bioetiku a Katedra filozofie, Filozofická fakulta Univerzity Sv. Cyrila a Metoda v Trnave

Biotechnologické vylepšovanie človeka (human enhancement) je skutočnosťou, aj keď zatiaľ má skôr charakter plazivej revolúcie, než radikálneho zlomu. V súčasnosti je somatická génová terapia na prahu toho, aby sa čoskoro stala štandardným liečebným postupom v medicíne. Tým sa vyvíja tlak na to, aby sa mohla génová terapia využiť aj v línii pohlavných buniek (germ-line gene therapy), čo bolo doteraz považované viac-menej všeobecne za eticky neprijateľnú hranicu, pretože by tým došlo ku genetickým zásahom ovplyvňujúcim jedincov budúcich generácií. Nedávny návrh britskej vlády, ktorý je momentálne predmetom diskusie odborníkov i verejnosti, umožniť v rámci asistovanej reprodukcie používanie techniky výmeny v ženskom vajíčku geneticky poškodených mitochondrií za zdravé od dárkyne diskutabilne túto hranicu prekračuje. Ak k tomu pridáme nemenej diskutabilnú neostrú hranicu medzi terapiou a vylepšovaním, ocitáme sa uprostred súčasnej rozsiahlej diskusie, či je etické priamo zasahovať do druhej genetickej výbavy človeka. Zastávame stanovisko, že existuje relevantný etický rozdiel medzi kybernetickými, chemickými a biologickými spôsobmi vylepšovania človeka na jednej strane a genetickými spôsobmi vylepšovania človeka, ktoré vedú k zmenám v druhej genetickej výbave človeka a možnému vzniku nového, posthumánneho druhu na strane druhej.

15.55 ENHANCEMENT AND THE NEED FOR RETHINKING THE TASK OF MEDICINE

Tomáš Hříbek

Filosofický ústav AV ČR

Enhancement technologies already exist one way or another, and biotechnological enhancement will join in. Provided that we shall eventually consider at least some of them legitimate, there will arise a need for rethinking the very task and purpose of medicine. In the past, medicine was hardly more than a way of expressing a compassion for the sick. With the advance of the modern scientific medicine, physicians have become capable of fixing people. In the future -- which has already begun -- medicine could make people better than they were ever before.

16.20 DISKUSE, COFFE BREAK

16.45 VYLEPŠENÍ MYSLI POMOCÍ NEINVAZIVNÍCH ELEKTROSTIMULAČNÍCH METOD

Marek Petrů

Katedra filosofie FF UP v Olomouci, Katedra filosofie FF OU v Ostravě

Lidskou imaginaci odjakživa fascinovali jedinci s výjimečně vyvinutými mentálními schopnostmi. Neurovědci od dob Franze Gallu horlivě zkoumají, které oblasti mozku jsou za konkrétní schopnosti odpovědné. Ačkoli tato otázka nebyla doposud vyjasněna, řada výzkumů naznačuje, že pomocí neinvazivních neurostimulačních metod (transkraniální magnetická stimulace, transkraniální přímá elektrická stimulace) lze tyto schopnosti modulovat. Máme se pokoušet elektrostimulací mozku vylepšit svůj intelekt, náladu či sociální a morální inteligenci? Jakou za to zaplatíme cenu?

17.10 KDY JE ENHANCEMENT PŘÍNOSEM A KDY JIŽ NIKOLIV?

Jan Payne

Ústav pro humanitní studia v lékařství 1. LF UK v Praze - Centrum pro bioetiku

V moderní medicíně sílí diskuse o *enhancement* čili povznesení člověka na jinou úroveň života stále intenzivnější a důvodem jsou až překotně se rozvíjející technické možnosti měnit stav mysli, tělesnou zdatnost i výslednou podobu lidské bytosti. Při tom škála zákroků je velmi široká a zahrnuje zákroky psychologické, farmakologické, chirurgické i genetické s tím, že všechny tyto způsoby ovlivňování staví bioetiku před otázku po tom, zda je lze ještě připustit či zda je třeba je již odmítnout. Pozadím tohoto problému je nejzazší úkol bioetiky a vlastně i filosofie od jejího počátku spočívající v touze zakotvené v hloubi lidského srdce po dobrém

životě, životě kvalitním po všech stránkách. Na pozadí rozmanitosti lidských dispozic a akcidentálnosti běhu věcí se zdá být téměř vyloučeno najít pro něco takového obecnější řešení. Článek navrhuje některá východiska vyplývající z ustrojení člověka s tím, že jeho základem je obrácení se do budoucnosti. Budoucnosti se ovšem současná kultura a civilizace věnuje jen vzácně a dokonce lze tvrdit, že ji přímo zanedbává. Převažuje primitivní představa o prázdnotě a z toho důvodu jsou dějiny namnoze vystaveny šokům či přímo katastrofálnímu vyústění, přičemž toto platí pro celek i jednotlivce samotné: díky tomu se kvalita života mnoha osob naráz zhroutlí bez toho, že by takové osoby byly s to se opět vzchopit. Nástrojem k povznesení lidského bytí je tudíž jemnější porozumění budoucnosti a dle něj lze pak uvažovat i o tom, zda je daný *enhancement* přínosem či nikoliv.

17.35 DISKUSE

17.55 PRÁVO A JEHO REGULAČNÍ ROLE V OBLASTI ENHANCEMENTU

Adam Doležal

Ústav státu a práva AV ČR, 1. LF UK v Praze

Moderní technologie směřující k vylepšování člověka, jeho fyzických a případně i kognitivních schopností jsou v současné společnosti velkou výzvou nejen pro morální diskurs, ale i pro diskurs pozitivně-právní. Jaké hranice mají být nastaveny právním řádem pro human enhancement, aby byla zachována hodnota lidských bytostí, jejich důstojnost a v neposlední řadě i rovný přístup k jednotlivcům?

18.20 – SLOVO ZÁVĚREM

Konference se koná 15. května od 13.30 na CEVRO Institutu v Praze (Jungmannova 17, Praha 1).